

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת : חברת הכנסת מרב מיכאלי

פ/25/2526

הצעת חוק חזקת הסכמה לתרומת אברים (תיקוני חקיקה), התשפ"ג–2023

1. בחוק האנטומיה והפתולוגיה, התשי"ג–1953¹ –

תיקון חוק
האנטומיה
והפתולוגיה

(1) בסעיף 6א –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "למעט ניתוח בנסיבות כאמור בסעיף 6(ג)" יבוא "לשם קביעת סיבת המוות";

(ב) בסעיף קטן (ב), אחרי "שגוויתו תנותח" יבוא "לשם קביעת סיבת מוות";

(ג) בסעיף קטן (ג), אחרי "שגוויתו תנותח" יבוא "לשם קביעת סיבת מוות";

(ד) סעיף קטן (ד) – בטל;

(ה) בסעיף קטן (ה), אחרי "לא תנותח גוויתו" יבוא "לשם קביעת סיבת מוות";

(2) אחרי סעיף 6א יבוא :

"ניתוח גויה כדי 1א6. אדם שנפטר, תנותח גוייתו כדי להשתמש בחלק להשתמש בחלק ממנה לריפוי של אדם לפי סעיף 6, אלא אם כן ממנה לצורך ריפוי התקיים אחד מאלה : של אדם

(1) הנפטר הביע בחייו התנגדות לתרומת איברים, בהתאם להוראות סעיף 28א לחוק השתלת אברים, התשס"ח-2008²;

(2) בן משפחתו הקרוב התנגד לכך בכתב; לעניין זה, "בן משפחה קרוב" – בן זוגו של הנפטר, ילדו, הורהו, ובהעדר אלה – אחיו או אחותו.

תיקון חוק השתלת 2. בחוק השתלת אברים, התשס"ח-2008³ – אברים

(1) בסעיף 9(ב)(4)(א), במקום "הסכמת" יבוא "התנגדות" ובמקום "28" יבוא "28א";

(2) בסעיף 24(א), במקום "נתן הסכמתו" יבוא "התנגד" ובמקום "28" יבוא "28א";

(3) סעיף 28 – בטל, ואחריו יבוא:

"התנגדות של אדם 28א. (א) המרכז להשתלות יקבל וישמור הודעות לנטילת אבר לאחר מותו, בדבר התנגדותו של אדם, בחייו, לנטילת אבר מגופו לאחר מותו, לשם השתלתו באחר.

(ב) השר, לאחר התייעצות עם ועדת ההיגוי, ובאישור ועדת הבריאות של הכנסת, רשאי לקבוע את הדרכים למתן התנגדות, לתיעודה ולבקרת אמיתותה, וכן את פרטי ההתנגדות, ואופן החזרה מהתנגדות.

---

² ס"ח התשס"ח, עמ' 394.
³ ס"ח התשס"ח, עמ' 394.

(ג) משרד הבריאות ישלח לכל אזרח ישראלי ותושב קבע, בעת הגיעו לגיל 18, הודעה בכתב בדבר עיקרי חוק זה ובדבר זכותו להתנגד לנטילת אבר מגופו לאחר מותו באמצעות משלוח טופס חתום במעטפה מבוילת, שיצורפו להודעה, אל מרכז ההשתלות, או בדרך אחרת שיקבע השר לפי סעיף 28א; נוסח ההודעה והטופס יפורסמו באתר האינטרנט של משרד הבריאות."

(4) סעיף 29 – בטל;

(5) בסעיף 32, במקום פסקה (2) יבוא:

"(2) נתונים על התנגדויות בכתב כאמור בסעיף 28א של מי שהתנגד לנטילת אבר מגופו לאחר מותו";

(6) סעיף 43 – בטל.

(א) תחילתו של חוק זה שנה מיום פרסומו. תחילה והוראת מעבר 3.

(ב) עד שישה חודשים לפני יום תחילתו של חוק זה ישלח משרד הבריאות לכל אזרח ישראלי ותושב קבע שמלאו לו 18 שנים, או ימלאו לו 18 שנים עד מועד התחילה של חוק זה, הודעה בכתב כאמור בסעיף 28א(ג) לחוק השתלת אברים, התשס"ח-2008⁴, כנוסחו בסעיף 2(3) לחוק זה.

דברי הסבר

לא ניתן להפריז בחשיבות תרומת איברים להצלת חיים. בישראל ממתנינים היום למעלה מ-1,000 ילדים וילדות, מבוגרים ומבוגרות להשתלות איברים. רק כ-250 מתוכם יזכו להשתלה בשנה הקרובה, בעוד שאת רובם ניתן היה להציל בתרומת אברים. רק 13% אחוז מהאוכלוסייה הבוגרת בישראל חתומה על כרטיס תרומת איברים (אד"י). שיעור תרומת האיברים בישראל הוא מן הנמוכים במדינות המערב, שכן רק 50% מן התורמים הפוטנציאלים תורמים איברים בפועל.

הניסיונות לשפר את המצב על ידי חוקים שנחקקו בשנת 2008, חוק השתלת איברים, התשס"ח-2008 (מתן עדיפות בתור) וחוק מוות מוחי נשימתי, התשס"ח-2008 (הסדרת אופן קביעת המוות המגשר בין העולם הרפואי לדתי), לא הביאו לשינוי המשמעותי הדרוש, כמו גם הקמפיינים התקשורתיים המעודדים חתימה על כרטיס תורמת.

הצעת החוק באה לשנות את המודל הקיים, ולהתאים אותו למצב הקיים ברוב מדינות אירופה, כך שזכות הבחירה האקטיבית נשארת אצל היחיד/ה, אך הפעולה האקטיבית מעתה תהיה להצהיר כי איננו/ה מסכימ/ה לתרומה. כמו כן, המודל המוצע שומר על זכותם של בני המשפחה להביע התנגדות לתרומת איברי יקירם/יקירתם, בהתאם למפורט בחוק.

⁴ ס"ח התשס"ח, עמ' 394.

עם שינוי החוק, יישלח לכל אזרח/ית בישראל טופס המיידע אותו על השינוי. אזרח/ית המעוניינת להתנגד, ת/יחזיר את הטופס חתום. אם לא – ת/יחשב כמסכימה, כשזכאותו/ה להביע את התנגדותו/ה תישמר לו/ה בכל שלב ושלב.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת התשע-עשרה, על שולחן הכנסת העשרים, על שולחן הכנסת העשרים ושתיים ועל שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חברת הכנסת מרב מיכאלי וקבוצת חברי הכנסת (פ/1956; פ/201837; פ/221328; פ/23688) ועל שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת מרב מיכאלי (פ/241251).

הצעת החוק זהה לפ/241251 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ט בשבט התשפ"ג (20.02.2023)